

تا یک چهارم بیش از حداکثر قانونی آن تعیین کند.

• همچنین در قانون مجازات ۱۳۹۲ این گونه مقرر شده بود که در جرائم درجه هفت و هشت، احکام تعدد جاری نشده و مجازات آن ها جمع خواهد شد؛ ولی بر اساس همان ماده ۱۲، احکام تعدد در این جرائم نیز تسری یافته. در صورت جمع جرائم درجه هفت و هشت با درجه شش و بالاتر سبب تشدید مجازات جرائم اخیر (درجه هفت و هشت) نمی شود.

• در حالی که از یک فعل مادی نتایج متعددی حاصل شود، پیش از این قانون آن را تابع مقررات تعدد مادی و تشدید مربوط به آن می دانست، ولی در قانون کاهش، بر اساس تعدد معنوی رفتار شده و بدون تشدید مجازات، متهم فقط به مجازات جرم اشد محکوم می گردد.

• اگر فردی مرتکب چند جرم شود و مجازات یکی از آن ها بیش از یک سال باشد، قاضی اختیار صدور حکم به مجازات جایگزین حبس را نخواهد داشت. در قانون مجازات سال ۱۳۹۲، حداقل زمان، شش ماه ذکر شده بود؛ بر این اساس تلاش شده تا اختیارات قاضی برای اعطای مجازات جایگزین حبس بیشتر شود.

• در مبحث تکرار جرم نیز باید گفت در ماده ۱۳۷ قانون مجازات (ماده ۱۳ قانون کاهش)، قانون گذار یک درجه از درجات جرم تعزیری را کاهش داده و آن را منوط به ارتکاب جرم درجه یک تا پنج نموده است و مجازات آن را از حداکثر یک و نیم برابر، به میانگین حداقل و حداکثر مجازات قانونی آن جرم کاهش داده و تنها به

۹۹ در ماده ۱۰۴ قانون مجازات ۱۳۹۲ یکسری از جرائم جزو جرائم عمومی تلقی می شدند و بدون داشتن شاکی خصوصی، با شکایت مدعی العموم قابل تعقیب و پیگیری بودند؛ ولی بر اساس ماده ۱۱ قانون کاهش، این جرائم دیگر جنبه عمومی ندارند و فقط با شکایت شاکی قابل تعقیب هستند و با انصراف یا گذشت وی متوقف می شوند. ۶۶

قاضی اختیار داده است که مجازات را به بیش از حداکثر و تا یک چهارم آن افزایش دهد.

۶. افزایش تعداد جرائم قابل گذشت

در ماده ۱۰۴ قانون مجازات ۱۳۹۲ یکسری از جرائم جزو جرائم عمومی تلقی می شدند و بدون داشتن شاکی خصوصی، با شکایت مدعی العموم قابل تعقیب و پیگیری بودند؛ ولی بر اساس ماده ۱۱ قانون کاهش، این جرائم دیگر جنبه عمومی ندارند و فقط با شکایت شاکی قابل تعقیب هستند و با انصراف یا گذشت وی متوقف می شوند.^۱

۱- این جرائم حدود ۳۴ مورد هستند که به برخی از موارد مهم آن اشاره می شود:

- جعل یا تزویر و استفاده از سند یا نوشته های غیررسمی (موضوع ماده ۵۳۶ قانون مجازات اسلامی)
- جرم توهین (موضوع ماده ۶۰۸ قانون مجازات اسلامی)
- جرم توهین به مقامات و رؤسای سه قوه و ... (ماده ۶۰۹)
- تهدید به قتل یا ضررهای نفسی یا شرفی یا مالی یا به افشا اسرار (موضوع ماده ۶۶۹)
- سوءاستفاده از سفید مهر یا سفید امضاء (موضوع ماده ۶۷۳)
- جرم خیانت در امانت (موضوع ماده ۶۷۴)
- جرم تخریب اشیای منقول یا غیرمنقول دیگر (موضوع ماده ۶۷۷)
- اتلاف یا احراق اسناد یا اوراق تجاری و غیردولتی متعلق به دیگری (موضوع ماده ۶۸۲)
- تصرف عدوانی و ایجاد مزاحمت و ممانعت از حق (ماده ۶۹۰) در مورد املاک اشخاص خصوصی
- ورود به عنف به منزل یا سکونت دیگری (موضوع ماده ۶۹۴)
- افترا (موضوع ماده ۶۹۷)
- جرم نشر اکاذیب (موضوع ماده ۶۹۸)
- هتک حیثیت اشخاص به وسیله سامانه های رایانه ای یا مخابراتی، فیلم یا صوت یا تصویر دیگری یا تخریب آن یا نشر آن با علم به تحریف آن ها (موضوع ماده ۷۴۴)
- جرم انتقال مال غیر و کلاهبرداری به شرطی که مبلغ آن از مبلغ ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ تومان بیشتر نباشد (موضوع ماده یک قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء اختلاس و کلاهبرداری)
- کلیه جرائمی که در حکم کلاهبرداری محسوب هستند (بدون رعایت حدنصاب)
- سرقت غیر حدی موضوع ماده ۶۵۶ به شرط اینکه ارزش مال مورد سرقت بیش از ۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال نباشد و سارق فاقد سابقه کیفری باشد.

همچنین به موجب تبصره الحاقی ماده ۱۰۴ قانون مجازات اسلامی، در جرائم قابل گذشت حداقل و حداکثر مجازات های حبس تعزیری درجه ۴ تا ۸ نصف خواهد شد.

۷. لغو مجازات حبس ابد از جرائم غیر حدی و تبدیل آن به حبس درجه یک

در ظاهر امر ممکن است این تغییر، مثبت ارزیابی شود؛ ولی با دقت در این تبصره معلوم خواهد شد که در حقیقت تغییری صورت نگرفته است. در حال حاضر مجازات جرم درجه یک، «بیش از بیست و پنج سال» است، ولی همچنان سقفی برای آن در نظر گرفته نشده است؛ پس همچنان برای این دسته از متهمین در عمل کاهشی صورت نگرفته است.

البته باید این نکته را نیز ذکر کرد که در طرح اولیه این قانون در آبان ۱۳۹۸، مجازات حبس درجه ۱ به ۲۵ تا ۳۰ سال تغییر داده شده بود؛ ولی این مورد با ایراد شرعی و قانون اساسی شورای نگهبان مواجه شد. شورای نگهبان دلیل این ایراد را این گونه بیان کرد: «در مواردی که جرم، اقتضای مجازات حبس بیش از سی سال دارد، محدود شدن مجازات به سی سال خلاف شرع و مغایر بند ۵ اصل ۱۵۶ قانون اساسی در خصوص "اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم" دارد». آنچه موجب تعجب است عدم اصلاح این ایراد توسط مجلس شورای اسلامی و بسنده کردن به حذف کلی این بند و در عین حال عدم اصلاح تبصره ۶ ماده ۱۹ قانون مجازات است که در آن شاهد یک دوگانگی در قانون جدید هستیم.

۸. تسری مجازات تکمیلی به تمامی مجازات ها

این موضوع در قسمت «نقد عنوان قانون» مطرح و ذکر گردید که جرائم درجه هفت و هشت نیز مشمول مجازات تکمیلی خواهند شد. در اینجا فقط به یک مثال اکتفا می شود؛ اگر فردی مرتکب جرم تخریب تا ۱۰ میلیون تومان (مانند اینکه با شیء تیزی بر روی یک خودرو خط انداخته باشد) بشود، قاضی این اختیار را دارد که

- شروع و معاونت در تمام جرائم قابل گذشت موضوع ماده ۱۰۴ اصلاحی قانون مجازات اسلامی
- کلیه جرائم تعزیری درجه پنج و پایین تر ارتكابی توسط افراد زیر هجده سال